

Natur: Hans Hästbacka

SENHÖST I MARKERNA

STRAND:
KESKUSSAIRAALA
TARVITSEE
PUOLUSTAJANSA!

Bock's Isänpäivä-farsdags!

JOULUKALENTERI! * JULKALENDER!

Survival kit: 24 juhlajuomaa (mm. kultapalkitut oluet) *
24 festdrycker (bl.a. guld award ölen) * Kyläkaupasta-Babutiken

**HAMMAS-
PROTEESIT**

**Erikoishammas-
teknikolta**

- uudet kokoproteesit
- otiivistys ja korjaus jopa odottaessa!
- hammasproteesien tarkastus ilmaiseksi!
- otakuutyö

Soita ja varaa aikasi!

 VAASA 312 1233
Kauppapuistikko 20B

LAIHIA 477 0744
Kauppatie 5

MAALAHTI 347 8080
Köpingsvägen

SENHÖST I MARKERNA

*Senhösten mörknar
allt mera med drivande
regnmoln i släptåg.*

Så står träden än en gång avklädda och nakna efter en praktfull höst med starka färger hos många buskar och träd. Sällan får vi uppleva en sådan färgprakt i naturen och i städernas parker som i år. Märkligt nog fick den höstliga färgprakten ett snabbt slut redan i början av oktober månad. Oktober brukar annars vara höstfärgernas förlovade månad men i år tändes gult, rött och orange allmänt redan i september för att en månad senare rivas ner i en snabb striptease arrangerad av frostkalla nätter och friska vindar.

Männe inte sommarens långvariga hetta och torka var den bakomliggande orsaken till de tidiga och starka höstfärgerna och den snabba stripteasen hos buskar och träd. Långvarig hetta och torka stressar växterna starkt och kan förorsaka märkbara förändringar i växternas normala årsrytm. Växterna kan inte som djur och människan söka sig undan hettan eller till törstsläckande källor och andra vatten. De står rotade där de står och får lov att tåla vädrets alla nyckfullheter.

Rönnarna är de enda träd där rester av den höstliga färgprakten ännu hänger kvar i form av saftfyllda och blodröda bärkylas. En del rönnar är redan plundrade på sina bär – här har höstens omkringstrykande trastflockar gjort ett gott jobb – men många rönnar står ännu tyngde under tunga bärkylas till glädje och nytta för sidensvansarna som börjat anlända från norrbelägna häckningsområden. Häromdagen såg jag en stor flock med sidensvansar som på en kort stund tömde tre unga rönnar på alla bär för att sedan dra vidare i ett pilsnabbt moln av sidengrå fåglar. Sidensvansarnas bärfrosseri och samfälliga flyguppvisning var imponerande att beskåda.

Sidensvansen hör intimt samman med senhösten under bärrika höstar när framför allt rönnarna har en rik bärskörd och kan bjuda på ett till synes outsinligt förråd av socker- och vitaminrika bär. Under höstar då rönnarna står helt nakna utan bär i markerna och på gårdar passerar sidensvansflockarna snabbt genom landskapet, eller tar helt andra flygrutter som bär dem långt utanför

våra egna hemmamarker. Sidensvansen är en riktig vagabond som man innerligt önskar välkommen varje höst. Ibland går ens önskan i uppfyllelse, ibland inte alls och det får man nöja sig med och glädjas över andra senhöstfåglar.

Till skillnad från sidensvansen har sångsvanen blivit en talrik och trogen fågel under alla höstar och kan dröja sig kvar ända in mot vinterbörjan i odlingslandskapet och i skärgårdens inre vikar och sund. Sångsvanen är därtill en trygg och väl synlig fågel där den slår sig ner och dröjer sig kvar så länge betet räcker till och inte döljs av snö eller is. När vi häromveckan bilade norrut från skärstugan i Norrnäs efter att ha dragit upp träbåten i båthuset och bryggan upp på land körde vi vår vana trogen via Söderjärden i Sundom. De högljudda flockarna av tranor hade dragit söderut mot övervintringsplatserna i södra och sydöstra Europa, och kanske till och med mot avlägsna trakter i norra Afrika. Men sångsvanar fanns det gott om i större och mindre flockar på den stora odlingssslätten.

Vi stannade en stund för att beundra en mindre flock med svanar som gick och betade på ett fält intill vägen. Flocken bestod av två familjer med fyra respektive sex årsungar, skönt färgade i den mjuka och blyertsgrå färg som är typisk för årets flygfärdiga sångsvansungar. De gamla helvita svanarna höll oss under uppsikt medan och samtalade lågmält sinsemellan och med sina ungar. Men någon större oro eller brådska visade de gamla svanarna inte. Makligt gick de undan några steg, betraktade oss med högresta halsar och fortsatte sedan att beta av fältets gröda.

Trots att sångsvanen har blivit talrik och orädd har den fortfarande kvar sin skönhet och vackra hållning. Den sätter sin prägel på landskapet där den samlas under hösten, precis som på sina traditionella häckningsplatser i sjöar och på myrmarker. Även i skärgården som sångsvanen erövrar allt mera är sångsvanen en anmärkningsvärd del av landskapet, speciellt under vårens högljudda frieri och revirhävande. Men så är inte fallet med de sångsvanspar som börjat häcka på vallodlingar under senare år. Fenomenet är intressant som sådant och visar hur en art kan anpassa sig till helt nya häckningsplatser när de traditionella biotoperna är upptagna.

Jag har i år noterat häckande sångsvanspar på fyra olika vallodlingar där svanarnas enda kontakt med vatten är vattnet i utfallsdiken. Tre av paren lyckades med sin häckning och deras ungar kommer antagligen att föra den vanan vidare när de själva inleder sitt liv som vuxna om några år när de nått könsmogen ålder. Märkligt ser det ut på

våren med den ruvande svanhonan på en bohög av jord och växtlighet i kanten av vallodlingen med hanen vaktande intill. Under sommaren äter svanfamiljen sig fram på vallen med två korta avbrott under sommarens skördetider då svanarna drar sig till utkanten av vallen medan traktorerna dundrar förbi. Sedan fortsätter svanarna sitt markbundna och vattenfria liv tills ungarna är flygfärdiga och det är dags att söka sig ut till kusten och de höstliga samlingsplatserna.

På Söderfjärden fick vi syn på en annan senhöstfågel som ibland dyker upp i det österbottniska landskapet när hösten står avklädd i väntan på de första snöfallen. På en elkabel intill vägen balanserade en hökuggla i den friska vind som just då rädde. Normalt brukar hökugglan sitta upprätt och spana av omgivningen med en koncentrerad blick men den hörugglan låg fastklornad på elkabeln för att inte förlora balansen och sitt klogrepp.

Hökugglan är vår mest dagaktiva uggle, färgad i vitt, grått och svart och därtill långstjärtad. Den jagar smågnagare och småfåglar och en nordlig art liksom sidsensvansen. Både är de vagabonder som under hösten och vintern kan ströva vida omkring i jakten på föda. När hökugglorna i Lappland ger sig ut på sina höstliga strövtåg når de vissa år till både västkusten och sydligaste delarna av landet. I år ser det som om hökugglor i stort antal har dragit söderut från sina nordliga häckningsplatser. Under vår färd norrut såg vi en handfull hökugglor till i odlingslandskapet och på kalhyggen utan att spana efter dem desto mera. Tydligt får vi njuta av hökugglor i landskapet under resten av hösten och även under

vintern tills hökugglorna flyttar tillbaka norrut igen inför den kommande häckningen.

Från senhöstens fåglar är steget långt till fjolårshösten då jag skrev en artikel om fungerande insekthotell i Mega i november. Men det finns en god anledning att helt kort återvända till den artikeln där jag bland annat borrhåll i strandbodens stockändor för att ge solitära bin skyddade håligheter för ägg och larver att utvecklas i och överleva vintern i.

De kommersiella insekthotell som säljs i var och varannan butik, och som även blivit populära i många trädgårdar, lockar till sig solitära bin men är lätta att plundra för talgoxe och större hackspett. Håligheter i stockar borde vara säkrare platser för de solitära binas larver. Så här långt har experimentet lyckats bra. Jag borrhåll sextio hål i strandboden, relativt jämnt fördelade på alla sidor. Överraskande många borrhåll hade tagits i bruk under försommaren och sommaren, främst på solbelysta och varma platser. Fyrtiotre av hålen i stockändorna är nu igenmurade av solitära bin så användningsgraden är hög. Det blir intressant att kolla upp strandboden på våren när de nya bina gnagat sig ur borrhålen och räkna hur många hål som producerat nya flygande bin som sköter om växternas pollinering på skäritomten.

Det finns många arter solitära bin med varierande midje- och höftmått, så det är bra att använda tre olika borrhett på 4, 6 och 8 millimeter och borra hålen rena på flis och spånor. Då blir nyttan stor för ett flertal arter och pollineringen säkrad för många växter.

Text och foto: Hans Hästbacka

Här har tre av fyra borrhåll tagits i bruk av solitära bin.

Rönnarna har en god bärskörd i år till stor nytta för de bärätande fåglarna.

I dag är höstens sångsvanar många i odlingslandskapet.

SUOMALAISET YRITYKSET ETSIVÄT RATKAISUJA KULUTTAJAPAKKAUSTEN UUELLEENKÄYTTÖÖN

Pakkaamisen ympäristövaikutukset puhuttavat laajasti kuluttajia, yrityksiä ja poliitikkoja. Huolimatta suurista ponnisteluista, joita pakkausten kierrätyksen parantamiseksi on tehty, pakkausmateriaaleja päätyy edelleen roskaamisen seurauksena huomattavia määriä luontoon. VTT, Vaasan yliopisto ja joukko yrityksiä etsivät ratkaisua roskaantumisongelmaan pakkausten uudelleenkäytön näkökulmasta. Tavoitteena on, että pakkaus ei missään vaiheessa elinkaartaan muutu hyödyntämättömäksi jätteeksi vaan että sen arvo säilyy käyttökerrasta toiseen.

VTT:n ja Vaasan yliopiston käynnistämässä Business Finlandin rahoittamassa 4everPack-tutkimushankkeessa syvennytään kuluttajapakkausten uudelleenkäyttöön pakkaamisen ympäristövaikutusten vähentämisen näkökulmasta. Hankkeessa on mukana laaja joukko yrityksiä ja organisaatioita, jotka ovat kiinnostuneita ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan uudelleenkäytettävien pakkausten ratkaisuja: Berner, Borealis, Brightplus, Helsinki, HUS, Kamupak, Kesko, Kiilto, Kotipizza, Metsä Board, NordicID, SOK, Tomra sekä UpCode.

Pakkausten uudelleenkäyttö ei ole ilmiönä uusi. Uudelleenkäyttö on kuitenkin tekemässä paluuta yhtenä mahdollisena vaihtoehtona pakkaamisen ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Voidaan jopa puhua uudelleenkäytön tuomisesta nykyaikaan.

”Vain joitakin vuosia sitten myös Suomessa valtaosa virvoitusjuomista

liikkui uudelleenkäytettävissä pulloissa. Uskomme, että erilaisten mobiiliapplikaatioiden ja pakkausten seurannan mahdollistavien yksilöintitietojen ansiosta uudelleenkäyttöä voitaisiin tehdä huomattavasti aiempaa turvallisemmin ja tehokkaammin – vähentäen neitseellisten materiaalien tarvetta, mutta myös optimoiden arvoketjun toimintaa, varastoja ja logistiikkaa”, VTT:n projektipäällikkö Jussi Lahtinen sanoo.

”Pakkaukset ja pakkaaminen ovat olennainen osa nykyaikaista tehokasta ruoan ja tuotteiden logistiikkaa. Uudet ratkaisut pakkaamisen järjestämiseksi ovat myös osa vihreää siirtymää; niissä yhdistyy ilmastonmuutoksen hillintä vähentämällä esimerkiksi ruokahävikkiä ja ympäristön roskaantumisen vähentäminen systeemisillä ratkaisuilla. Digitaalisuus avaa täysin uusia mahdollisuuksia pakkausten kestäväan kehitykseen”, kertoo hankkeen johtaja, tutkimusprofessori Ali Harlin.

Taustaksi laaja kartoitus kuluttajien näkemyksistä

4everPack-hanke kartoittaa erilaisia tapoja toteuttaa pakkausten uudelleenkäyttöä, sekä tuottaa puolueetonta tutkimustietoa uudelleenkäytön mahdollisista hyödyistä ja haitoista. Tutkimusmielessä pakkausten uudelleenkäyttö on haastava teema, joka vaatii poikkitieteellisen lähestymistavan.

4everPack-hanke rakentuu yritysten kanssa yhteistyössä kehitettävien ratkaisujen ympärille. Ratkaisuja etsitään pakkausmateriaaleista, pakkausten seurannasta ja digitaalisista työkaluista sekä logististen mallien kehittämisestä.

”Hankkeen tavoitteena on tuottaa sellaista tutkimustietoa, jota hyödyntäen suomalaiset yritykset voivat toimia edelläkävijöinä pakkausten uudelleenkäytön markkinassa. Tämän takia hankkeessa kartoitetaan myös laajasti eurooppalaisten kuluttajien näkemyksiä ja kiinnos-

tusta pakkausten uudelleenkäyttöön sekä arvioidaan erilaisten liiketoimintamallien soveltuvuutta eri markkinoilla. Hankkeen ehdoton vahvuus on poikkitieteellisyys sekä arvoketjun läpileikkaava yrityskonsortio”, sanoo Vaasan yliopiston professori Hannu Makkonen.

Lisätietoa:

Jussi Lahtinen, jussi.h.lahtinen@vtt.fi, 0406738083
(laitetaanko numeroa yleensä?)

Ali Harlin, ali.harlin@vtt.fi

Hannu Makkonen, hannu.makkonen@uwasa.fi

SINGER

BERNINA

EVA

brother

PFAFF

Husqvarna

VIKING

Myynti ja huolto
Försäljning och service

HALONEN

Tammipiha-Ekgården
045 6566 659
www.halonen.com

FARSDAGSBUFFÉ serveras kl 12-16 39 € / pers

Barn under 2 år gratis
Barn 2-7 år 7 €
Vuxenmeny åt barn - 50 %

Förrättsbord

Lantbatong, Fröknäckebröd & havssaltat smör
Salladsmix, Citronvinäggrett, Jordgubbsvinäggrett,
Rosmarinolivolja & Balsamicovinäggrett, Fröbland-
ning, Inlagd gurka, Tomatlöksallad, Marinerad
kronärtskocka, Gröna oliver, Mozzarella & basilika
Kikärter & koriander, Jättebönor & Mynta samt
annan råkost, Kallrökt lax & havstronscrème, Rökt
sik, Salami

Huvudrätt

Mör oxstek med konjakspepparsås
Gräddpotatis med Västerbottenost
Smörstekt lax & krämig kanttarellsås

Efterrätt

Läcker kakbuffé, Wasa-kaffe, te, saft

Barnmeny

Gurkka * Morot * Tomat * Nugetter * Franskapota-
tisar * Knackorvar * Köttbullar * Kakbuffé

Reserveringar:

anne.suomalainen@bockscornerbrewery.com /
050 3777 000

Farsdag på Bock's Välkommen!

Kom ihåg! Farsdagsgåvor från vår shop!
Kegs*, öl, gåvopaketer, presentkort
*Ge som gåva åt din far en 5l öltunna med
hans favoritöl, prydd med dina hälsningar!
Pris: 39,90€.

Förhandsbeställningsprodukt, eller dyk
upp och välj av vårt befintliga sortiment!
Reservera via: ira.mikkonen@bcv.fi
050 5053507
Shoppen öppen ti-lö 12-18

**TÄYDELLINEN LAHJA ISÄLLE ISÄNPÄIVÄNÄ!
EN PERFEKT GÅVA ÅT FAR!**

**BOCK'S JOULUKALENTERI
NYT VARATTAVISSA!**

**BOCK'S JULKALENDER FINNS NU
ATT RESERVERAS!**

99,00 €

Kalenteri sisältää 24 kpl Bock's juomatuotetta,
sekä alkoholipitoisia että alkoholittomia juomia.
Kalendern innehåller 24 st Bock's drycker, både
alkoholhaltiga samt alkoholfria.

Noudettavissa alkaen 9.11. Bock's Kaupasta
(avoinna ti-la 12-18)

Kan hämtas från och med 9.11. från Bock's Shop
(öppen ti-lö 12-18)

Varaukset / Reserveringar: ira.mikkonen@bcv.fi
Lisätietoa / Tilläggsinfo: 050 5053507

Snabbmatens förpackningar under lupp

I USA har en längre tid forskats i snabbmatens förpackningar. Ett av intressena gället ftalater som ingår i plast som skyddar maten i förpackningarna.

Ftalaterna påverkar i väldigt små mängder hormonbalansen i kroppen och potentiellt även reproduktionen. De tillhör EDC gruppen dvs kemikalier som stör endokrina systemet. Ftalaterna används för att göra plast mer användarvänligt.

Forskare vid Georg Washington i USA har tittat på stora mängder matprover och fann i över 80% ftalater i DnBP (di-n-butyl phthalate) form.

Kemikalien härstammar från förpackningens plastsyddande innerdel som varit i kontakt med maten samt dessutom från plasthanskar som används i produktionen och i förpackandet.

Superdatorhegemonin till Kina?

National Supercomputing Center i Wuxi har skapat inte bara en utan – som sig bör i Kina – världens två största superdatorer Sunway och Tianhe-3. Enligt uppgift som klarar av 1,3 exaflops per sekund. Det är första gången i världen datorer överskrider exaskalan.

I somras kunde vi rapportera att Kina också tog skalpen i fråga om vem i världen är bäst på kvantdatorprestanda. Dessutom är dom ledande på den nya metoden att använda fotoner – dvs ljus och inte materia - i beräkningarna.

Inte nog med det. Kinas vetenskapsmän i Heifei har skapat världens första integrerade kvantnätverk med ett totalavstånd på 4600 km mellan användarna. Inklusive världens första kvantkommunikations satellit.

För bara 10 år sedan skrattade europeerna åt "Made in China". Idag pratas allmänt om att Kina ännu bara kan kopiera. De facto är Kina snart före inom 4 av alla de fem centrala områden:

1. AI
2. Kvantprocessering
3. Biovetenskap
4. Halvledare

5. Autonoma system. Och inom punkt 4 där dom ännu inte är ledande har dom utvecklat fotoniken som kan bli 1000 ggr bättre än dom existerande halvledarlösningarna...

Fotoniken kommer nu snabbt in i datorvärlden

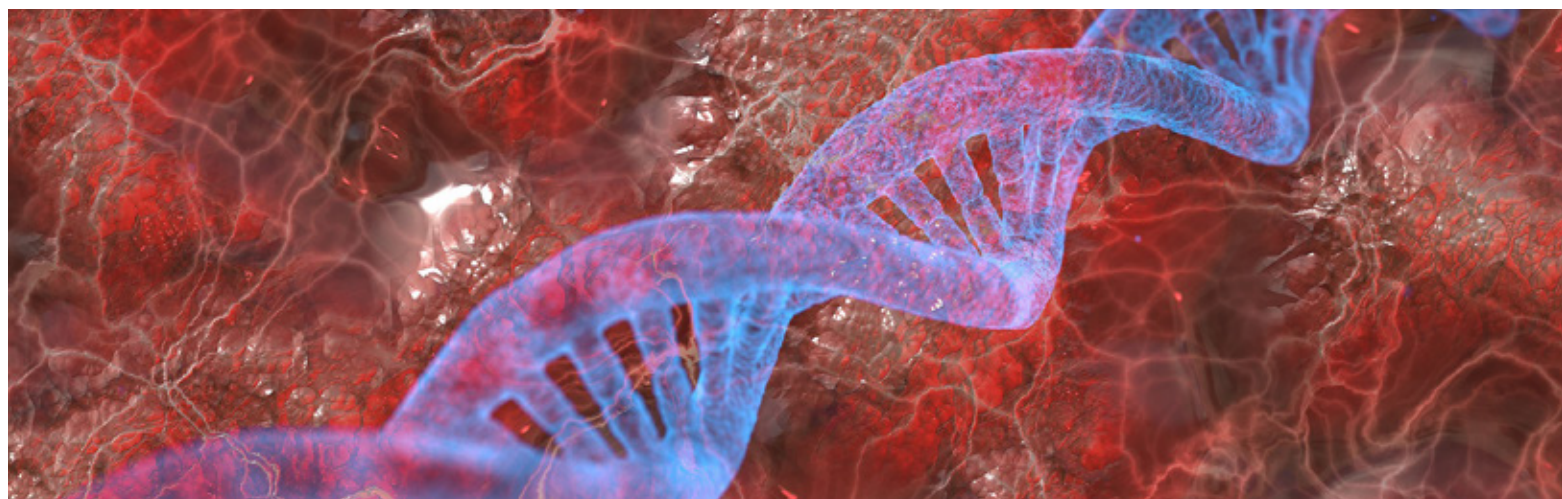
Från Skolkovo i Moskva, till Kina och till Kalifornien i USA rapporteras varje vecka numera om betydelsefulla framsteg att ersätta materia (ofta elektroner) med ljus (fotoner) i datorer och energilösningar. I Moskva presenterades en switch av fotoner som kunde utföra 1000 ggr snabbare behandlingen än dagens halvledare. Nu rapporteras från University of California att man har utvecklat helt optiska processor som kan utföra hela beräkningar. Installationen är nu gjord för att utföra tidskrävande transformationer (typ Fourier transformationer).

Installationen öppnar fältet för enorma mängder av snabba framsteg och områden för innovativitet. Installationen kräver

t.ex. i praktiken ingen el eller energi alls. Processeringen kräver alltså ingen energi!

De följande stegen är att utveckla nya metamaterial och metaytor som är optimerade för ljusprocessering.

Junk DNA – genetikens ”mörka materia”?

Ett av genetikens obesvarade frågor har varit varför vi har så mycket material i våra gener som inte verkar att ha någon funktion. Vi har hittills i storleksordningen 50% avskrivit materialet som ”skräp” – eller Junk som i engelskan. ”Skräpet” har uppstått pga för vår överlevnad inte längre nödvändigt material, virus som har lidit skeppsbrott i våra gener osv.

För att ha en jämförelse. När vi tittar på vår jord, solen, planeterna, kometerna, asteroiderna, stjärnorna, andra galaxer – dvs

allt som vårt öga kan se som materia – så ser vi uppenbarligen c 3-4% av verkligheten. Det som finns men vi inte ser är ”mörk materia” – något som måste finnas eftersom detta något påverkar på känt sätt vår synliga materia. Mörk materia finns i storleksordningen 6 ggr mer än vad vi nu ser. Dessutom finns i storleksordningen 20 ggr mer ”mörk energi” än materia vi ser.

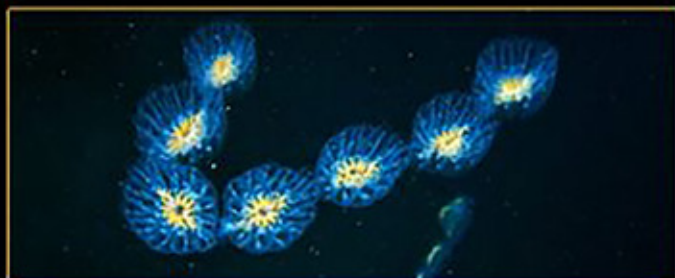
Verkligheten är bokstavligen mycket mer än allt här i mänskliga livet! Och nu har alltså genetikerna börjat komma underfund med att skräpet i våra gener i alla fall kan vara kritiskt för däggdjurens överlevnad. Det är ännu för tidigt att säga hur och hur mycket men ”skräpet” verkar att påverka indirekt och eventuellt även direkt funktionerna av de gener vi vet att direkt kodar för vår överlevnad. Testningar görs nu på möss. Mössen och mänskorna har till 99% samma gener som kodar för protein. Därigenom kan forskning där klargöra rätt tillförlitligt läget även för mänskan.

THIS WEEK IN SCIENCE

@ScienceAlert

18 - 24 October 2021

Plankton is undergoing a concerning global migration due to warming oceans, with dire impacts on the food web.

A pig's kidney was successfully transplanted into a human patient for the first time ever.

Scientific consensus on human caused climate change has reached a new high of over 99.9% of studies.

Earth tilted on its axis during the Cretaceous, 84 million years ago, a process called true polar wander.

Physicists created a supernova reaction on Earth using an accelerated beam of radioactive ions to observe proton-capture.

Archaeologists discovered evidence that Vikings were active in North America 1,000 years ago.

Bock's
MAKE GOOD!

BOCK'S SHOP
CHRISTMAS

Öppet ti-lö 12-18

Avoinna ti-la 12-18

**TÄYDELLISIÄ LAHJOJA!
PERFEKTA GÅVOR!**

Valitse myös valmiista packageistamme tai kokoa omasi paikan päällä! Valmiit joulupaketit katso sivu 16.

Välj även av våra färdiga alternativ eller sätt själv ihop ett paket enligt Era öns-

skemål! För färdiga alternativ, se sid 16.

Kyselyt ti-la klo 12-18

Förfrågningar ti-lö kl 12-18:

ira.mikkonen@bcv.fi / 050 5053507

Bock's Joulumarkkinat / Julmarknad
18.12. klo/kl 12-16

Paikallisten tuottajien joulumarkkina: joululahjoja ja joulupöydän ruokatarvikkeita.

Lokalproducenternas julmarknad: julgåvor och julbordets mat och råvaror.

Myyntipaikkavaraukset / Försäljningsplatsreserveringar: ira.mikkonen@bcv.fi / 050 5053507

- Pikku Aasi Nukketeatteri esiintyy! - Dockteatern Lilla Åsnan uppträder!
- POHY (Pohjanmaan Yhdistykset ry) mukana koko perheelle suunnatulla ohjelmalla! Vaasan Startupkulttuuria kehittämässä

Yrityslahjoja * Perheelle * Ystäville
Företagsgåvor * Åt familj och vänner

Valikoima panimotuotteita - Urval bryggeriprodukter

Laaja valikoima lähituotettuja tuotteita - Brett sortiment lokalproducerade varor

JUHLALLINEN 4-PACK BOCK'S JUOMIA

FESTLIG 4-PACK MED BOCK'S DRYCKER

Valitse omat suosikkisi - tai opastamme teitä valinnassa!

Välj dina favoriter - eller så föreslår vi alternativ!

JUHLALAHJA LUX - FESTGÅVA LUX

Jouluksi, juhlapäivälle tai isälle - Kaunis sisustuselementti

För jul, festtillfällen eller till far - vacker inredningsdetalj

Sisältää: 750 ml Barrel Aged DoppelBock, Koristeltu tulisammutin.

Ennakkovaraustuote. 2 viikon toimitusaika. Katso varaustiedot vasemmallalla.

Innehåller: 750 ml Barrel Aged DoppelBock, dekorerad eldsläckare. Flaskan kan senare bytas ut till valfri flaska. Förhandsbeställningsprodukt. 2 veckors leveranstid. Se beställningsuppgifter till vänster.

Lisää tietoa pian osoitteessa /
Mer info snart på adressen:
www.bockscornerbrewery.com

KESKUSSAIRAALA TARVITSEE PUOLUSTAJANSA!

Vaasan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Joakim Strand on ehdolla tammi-kuun aluevaaleissa.

Olen pohtinut asiaa pitkään, mutta lopulta päätös oli helppo. Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelun ohjausryhmän jäsenenä olen jo hyvin tässä työssä sisällä. Kokemuksesta voin myös todeta, että esimerkiksi keskussairaalamme asemaa on jatkuvasti puolustettava ja sen toimintaa kehitettävä. Vahvan potilasturvallisuustyön jatkamisen ohella tähän liittyy muun muassa lääketieteellisen koulutuksen lisääminen, Strand toteaa.

Noin 7 vuotta sitten avasin eduskunta-vaalikampanjani sairaalamme kahvilassa juuri siitä syystä, että halusin korostaa miksi elinkeinoelämän on luotava uutta arvoa ja resursseja hyvinvointipalveluiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Laadukkaat sotepalvelut elämän eri vaiheissa ovat äärimmäisen tärkeitä paitsi alueemme ihmisille, myös seudun ja elinkeinoelämämme kilpailukyvyyn näkökulmasta. Tulevalla hyvinvointialueella on iso rooli myös 700 miljoonan budjetin ja 8000 henkilön työnantajana, Strand päättää.

Joakim Strand

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/C/WICSCIENCECHANNEL](https://www.youtube.com/c/WICSCIENCECHANNEL)

YouTube

**5G vaikuttaa isosti jo nyt -
lupaa hyvää maaseudulle**

8.11 Måndag/maanantai:

Grillad grisbiff med choronsås, ostpotatis G, L
Ugnsbaddad abborre med pernod-sås, ostpotatis G, L
Stekta bondbönsbiffar med tomat-chilisås, klyftpotatis G, L
Bock's lunchburgare / beef / vegetarisk & örtklyftpotatis L
Pariloitu porsaanihihi ja choron-kastike, juustoperuna G, L
Uunihaudutettu ahven ja pernod-kastike G, L
Paistettuja härkäpapupihveja ja tomaattichilikastike, lohkoperuna G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

9.11 Tisdag/tiistai:

Bacon-renskav med potatismos G, L
Stekt sikfile med lök-senapssås, potatismos G, L
Stekta bondbönsbiffar med tomat-chilisås, klyftpotatis G, L
Bock's lunchburgare / nötkött/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Plättar, sylt och vispgrädd L
Pekoni-porokäristys ja perunamuusi G, L
Paistettu siika ja sipuli-sinappikastike, perunamuusi G, L
Paistettuja härkäpapupihveja ja tomaattichilikastike, lohkoperuna G, L
Bock's lounasburger / beef /vege & yrttilohkoperunat L
Ohukaisia, hillo ja kermavaahto L

10.11 Onsdag/keskiviikko:

Rökt kassler med rödvinssås, gräddpotatis G, L
Lax baddad i räk-dillgrädd, gräddpotatis G, L
Stekta bondbönsbiffar med tomat-chilisås, klyftpotatis G, L
Bock's lunchburgare / beef / vegetarisk & örtklyftpotatis L
Savustettu kassleri ja punaviinikastike, kermaperuna G, L
Lohi haudutettuna katkaraputillikermassa, kermaperuna G, L
Paistettuja härkäpapupihveja ja tomaattichilikastike, lohkoperuna G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

11.11 Torsdag/torstai:

Pannbiff med konjakspepparsås, rostad potatis G, L
Panerad spätta med med citronremoulade, rostad potatis L
Pulled Oumph med örtmajonnäs, klyftpotatis G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Pannupihvi ja konjakkippurikastike, paahdettu peruna G, L
Paneroitu kampela ja sitruunaremulade, paahdettu peruna L
Pulled Oumph ja yrttimajoneesi, lohkoperuna G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

12.11 Fredag/perjantai:

Pulled Pork, klyftpotatis G, L
Stekt lax med spenatsås, klyftpotatis G, L
Stekta bondbönsbiffar med tomat-chilisås, klyftpotatis G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Pulled Pork ja BBQ-kastike, lohkoperuna G, L
Paistettu lohi ja pinaattikastike, lohkoperuna G, L
Paistettuja härkäpapupihveja ja tomaattichilikastike, lohkoperuna G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

15.11 Måndag/maanantai:

Ugnstekter broilerbröst med curry-kokossås, örtris G, L
Stekt gös med tapenade, örtris G, L
Vegetarisk lasagne L
Bock's lunchburgare / beef / vegetarisk & örtklyftpotatis L
Uunipaistettu broilerinrinta ja curry-kookoskastike, yrttiriisi G, L
Paistettu kuha ja tapenade, yrttiriisi G, L
Kasvislasagne L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

16.11 Tisdag/tiistai:

Ölbaddad griskotlett med grönpepparsås, gräddpotatis G, L
Stekt röding med tomatmajonnäs, gräddpotatis G, L
Vegetarisk lasagne L
Bock's lunchburgare / nötkött/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Oluella haudutettu porsaankyljys ja viherpippurikastike, kermaperuna G, L
Paistettu nieriä ja tomaattimajoneesi, kermaperuna G, L
Kasvislasagne L
Bock's lounasburger / beef /vege & yrttilohkoperunat L

17.11 Onsdag/keskiviikko:

Köttfärslimpa med karl-johansvampsås, klyftpotatis L
Stekt sikfile med sparris och vitvinssås, klyftpotatis G, L
Vegetarisk lasagne L
Bock's lunchburgare / beef / vegetarisk & örtklyftpotatis L
Lihamureke ja tattikastike, lohkoperuna L
Paistettu siikafilé, parsia ja valkoviinikastike, lohkoperuna G, L
Kasvislasagne L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

18.11 Torsdag/torstai:

Panerad grisbiff med café de parissmör, klyftpotatis L
Stekt forell med räksås, klyftpotatis G, L
Vegetarisk lasagne L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Plättar, sylt och vispgrädd L
Paneroitu porsaanihihi ja café de parissmör, lohkoperuna G, L
Paistettu kirjolohi ja rapukastike, lohkoperuna G, L
Kasvislasagne L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L
Ohukaisia, hillo ja kermavaahto L

19.11 Fredag/perjantai:

Mör oxbröda med pepparrotssås, vitlökspotatis G, L
Varmrökt lax med limemajonnäs, vitlökspotatis G, L
Vegetarisk lasagne L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Murea häränrinta ja piparjuurikastike, valkosipuliperuna G, L
Lämminsavustettu lohi ja lime-majoneesi, valkosipuliperuna G, L
Kasvislasagne L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

Lunch / Lounas 11,00 €, Lapset/barn (4-12 v 6€)(0-4v 0€) sis. jäätelö/glass
Bock' LOUNASBURGER beef/vege & yrttilohkoperunat 12,50€/ Bock's LUNCHBURGARE nötkött/vegetarisk & örtklyftpotatis 12,50€

Lunchen inkluderar en varierad salladbuffé & varm huvudrätt och Wasa kaffe/te, kex
Lounas sisältää monipuolisen salaattibuffetin & lämpimän pääruuan ja Wasakahvit, keksejä

VAASAN STARTUPKULTTUURIA KEHITTÄMÄSSÄ

Joka kuun ensimmäisenä perjantaina järjestämme networkingtapahtuman WIC:illä, jossa pohdiskellemme ja kehitämme mm. Vaasan alueen Startup-kulttuuria. Samana ajankohtana on myös mahdollista tulla kokeilemaan paikallisten pelikehittäjien pelejä, tai tuomaan omaa peliään näytille rinnakkain järjestettävässä Hottest Gaming Event in Vaasa-tapahtumassa. Järjestämme näitä tapahtumia sen vuoksi, että tämänkaltaiselle epäviralliselle ihmisten väliselle kohtaamispaikalle on ollut kysyntää, joten siirryimme tuumasta toimeen. Noin kuukausi takaperin paikalliset Startup-yritykset pääsivät pitchaamaan Peter Vesterbackalle. Odotamme innolla mitä muuta mielenkiintoista tulevaisuus tuo tullessaan!

Tämä on kuitenkin vain murto-osa siitä mitä WIC:illä tapahtuu yhteiskunnallisen kehityksen saralla. Kaikki 24 työryhmää on oleva aktiivisia seuraavan vuoden alussa, ja suosittelinkin hypäämään mukaan kelkkaan!

Seuraava tapahtuma 5.11. klo 15-17, pelitapahtuma klo 14 alkaen, Wasa Innovation Centerillä. Nähdään siellä!

digialbum

Julkaisemme viikoittain lukijoiden kuvia digialbumissa. Voit osallistua sähköpostitse, lähettämällä kuvasi sekä nimesi osoitteeseen mega@upc.fi

Vi publicerar varenda vecka våra läsares bilder i digialbumet. Du kan delta via e-post. Skicka in bilden till mega@upc.fi med namn och ort.

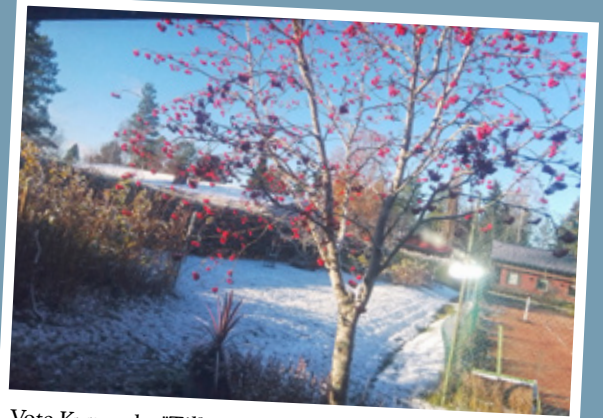
Marianne Gråbbil-Hakkola.

Olavi Laitala. "Lahopuuta ötököille".

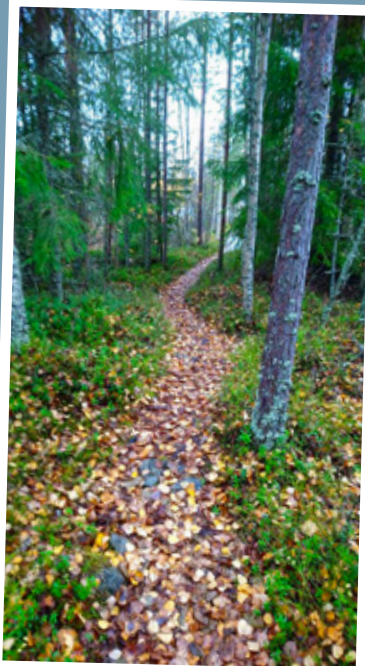
Elisabeth Holm, Kvimo. "Ylläs i September".

Vote Kumpula. "Tilhien ravintoa".

Leena Minkkinen. "Hymyä, nyt kuvataan pikkuveli."

Maija Leppäniemi, Isokyrö.

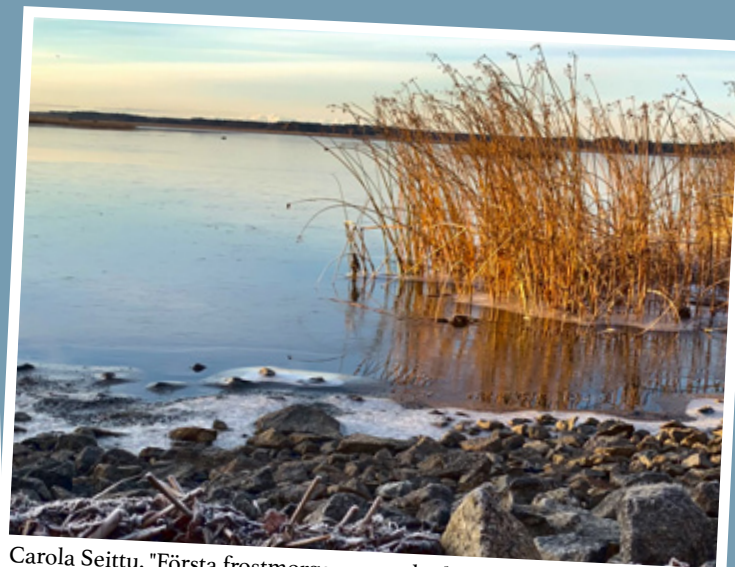
Majvor Lundmark, Petalax. "Höst på landet".

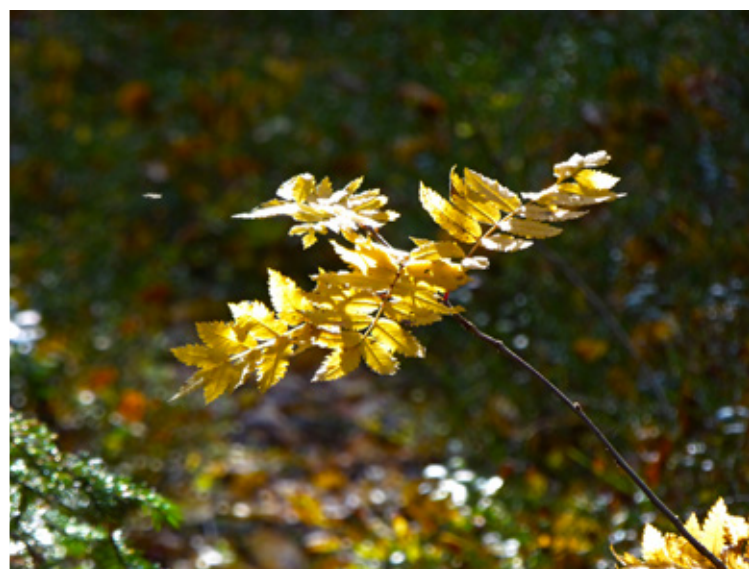
Boris Berts. "Höst i Vasa 19.10.2021."

Barbro Kuokkanen, Vaasa. "Lehdet lähtevät".

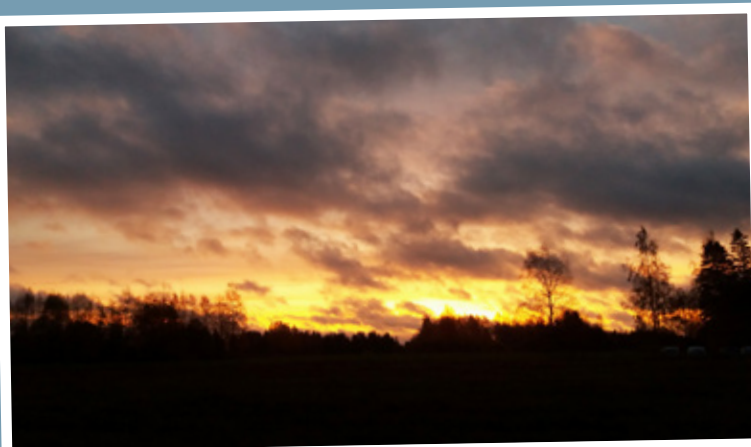
Carola Seittu. "Första frostmorgonen 19 oktober. / Ensi kuura 19 lokakuuta."

Esa Rönkä, Vaasa. "Vähän ennen putoamista".

Heikki Hongisto, Vaasa. "Variksen mietteitä".

Kyllikki Kallio. "Lokakuun auringon nousu."

Matti Hietala, Vaasa. "Aurinkoinen aamupäivä ja ruskaa 25.10.2021 Vaasa".

Toimitus / Ilmoitukset / Redaktion / Annonser:

Dzina Maiseichyk, 050 452 7007
mega@upc.fi - www.megamedia.fi

Avustajat / Medarbetare: Juha Rantala, Hans Hästbacka

Luo kampanjan – myös mobiilisti. Kampanjölösningar – även mobila.
Ilmoitushinta tekstissä 1,70 Eur/pmm + alv. Annons i text 1,70 Eur/spmm + mvs.

Mediamyynti / Mediaförsäljning: mega@upc.fi

Mediakortti / Mediakort: www.megamedia.fi

Kustannus / Utgivare:

UPC
media

COMMUNICATION CENTER

Paino / Tryck:

UPC
print

COMMUNICATION CENTER

OBSERVATEUR

▲ Nu är den stora skulpturen, som är nästa 8 meter hög och väger ca. 10 000 kg på plats i den stora rondellen i korsningen av Handelsplanaden och Sandviksgatan. Skulpturen har planerats av skulptören Kirsi Kaulanen och är en hyllning till Kvarkens skärgård.
Observateur: Christian Nylund, Vasa

▲ Kottar!
Observateur: Nanny Rex

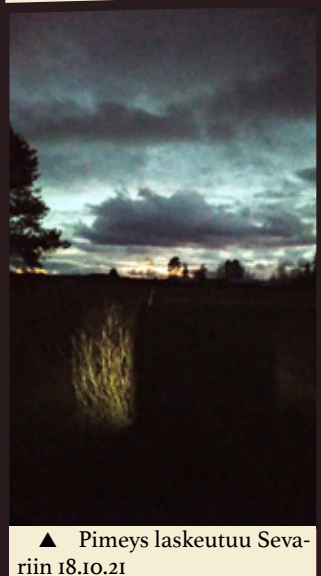
▲ Daalia jaksaa kukkia. Kuva otettu 13.10.21.
Observateur: Tuula Åstrand, Mustasaari

▲ Laddar upp inför flygtur
Observateur: Ann-Christin Källros, Pörtom

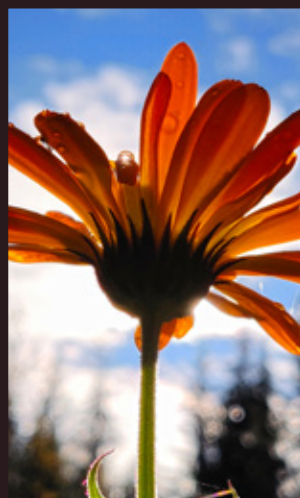
▲ Tilataidetta: lokakuinen maalattu lintu siilon seinässä, Maalahti 2021.
Observateur: Matti Hietala, Vaasa

▲ Pimeys laskeutuu Sevariin 18.10.21
Observateur: Anna-Marja Pensas

▲ Kuva- peikkometsäänkö me-nossa.
Observateur: Esa Rönkä, Vaasa

▲ Sateen jälkeen paistaa aurinko!/Efter regn skiner solen!
Observateur: Marianne Gråbbil-Hakkola

▲ 13.10.2021 Vaasassa satoi rakeita.
Observateur: Päivi Lehto, Vaasa

Ota kuva ja kommentoi lyhyesti – max noin 100 merkkiä – tapahtumaa, treffiä, luontokokemusta, rakennelmaa, ilmiötä, rakennusta, esinettä, tosiasiaa, - jotain jolla kuva voi saada osallisuutta aikaan. "Bloggaa" ja kehitä Pohjanmaata!

Lähetä kuva ja teksti sähköpostitse osoitteeseen mega@upc.fi, merkitse aiheeksi "Observateur". Jokaista julkaistua kuvaa kohden, kerääntyy 1 piste joka vastaa 1 euroa.

Kun on kerännyt 10 pistettä, saa 10 euron arvoisen lahjakortin Bocks'in kyläkauppaan.

Ta en bild och kommentera kort – max 100 tecken – en händelse, ett evenemang, en naturupplevelse, en konstruktion, ett fenomen, ett föremål, ett faktum, - något som med en bild kanske får engagemang till stånd. "Blogga" fram Österbotten!

Sänd bilden och texten per mejl till mega@upc.fi märkt "Observateur".

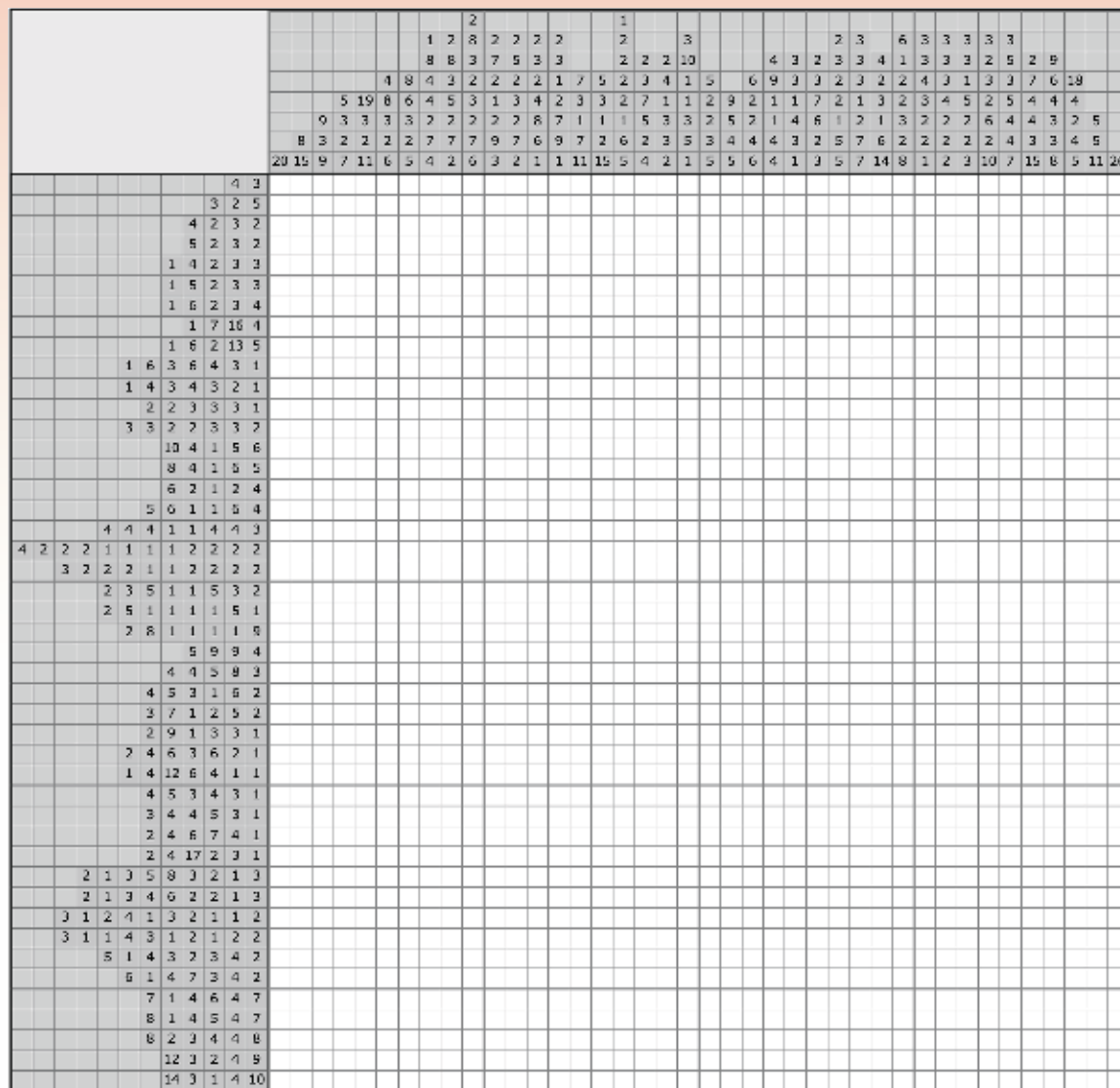
För varje publicerat bidrag genereras 1 poäng vilket motsvarar 1 euro. När 10 poäng samlats, får man ett presentkort värt 10 euro till Bock's byabutik.

SUDOKU - COMICS - JAPANESE PUZZLE

JAPANSKT BILDKRYSS

JAPANILAINEN RISTIKKO

SUDOKU

#1

3				1			7	
8			4					
6		5		2		9		8
	5	1	6	3	8			
			5	9	2	1	3	
4		8		7		6		1
					5			9
	3			6				7

#2

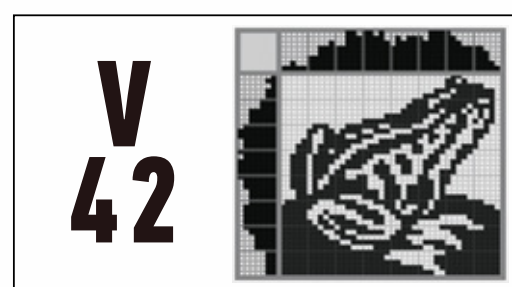
7	1	2	8					
9	6		2			8		
					6	1	2	
5				4				
8		7				6		3
				6				5
	7	3	5					
		4			3		5	1
					7	3	6	2

#3

	1		3	6	2	9	7	8
9					8			
		8			4			
	4					1		9
6								4
2		5					8	
			9			2		
			6					7
8	6	9	2	3	7		5	

ZITZ

NONOGRAM RATKAISU / LÖSNING

BAZI & MAZI

RATKAISU / LÖSNING

#1

3	9	2	8	1	6	4	7	5
8	1	7	4	5	9	2	6	3
6	4	5	3	2	7	9	1	8
2	5	1	6	3	8	7	9	4
9	6	3	7	4	1	5	8	2
7	8	4	5	9	2	1	3	6
4	2	8	9	7	3	6	5	1
1	7	6	2	8	5	3	4	9
5	3	9	1	6	4	8	2	7

#2

7	1	2	8	3	4	5	9	6
9	6	5	2	7	1	8	3	4
3	4	8	9	5	6	1	2	7
5	3	6	7	4	9	2	1	8
8	9	7	1	2	5	6	4	3
4	2	1	3	6	8	9	7	5
6	7	3	5	1	2	4	8	9
2	8	4	6	9	3	7	5	1
1	5	9	4	8	7	3	6	2

#3

5	1	4	3	6	2	9	7	8
9	2	6	1	7	8	3	4	5
3	7	8	5	9	4	6	1	2
7	4	3	8	5	6	1	2	9
6	8	1	7	2	9	5	3	4
2	9	5	4	1	3	7	8	6
4	5	7	9	8	1	2	6	3
1	3	2	6	4	5	8	9	7
8	6	9	2	3	7	4	5	1

Julpaket 1 **39,90 €**
 1 x Bock's Barrel Aged Doppelbock
 2020 11% 750ml
 2 x Bock's Tastingglasses

Julpaket 2 **39,90 €**
 1 x Bock's Doppelbock 7,5% 330ml
 1 x Bock's Vinteröl 5,2% 330ml
 1 x Bock's Julsill 220g
 1 x Bock's Julsenap 100g
 1 x Björkens Leverpaté 240g
 1 x Björkens Rökst skinka 500g

Julpaket 7 **42 €**
 2 x Bock's Julmust 330ml
 1 x Bock's Glögg
 (Äppel-kanel) 4,6% 750ml
 1 x Bock's Julkaffe 150g
 1 x Bock's Julsill 220g
 1 x Bock's Julsenap 100g

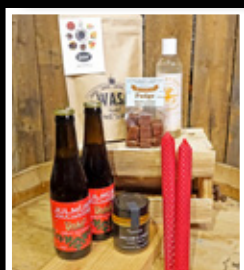
Julpaket 3 **Fr.o.m. v. 48 45 €**
 1 x Bock's Doppelbock 7,5% 330ml
 1 x Bock's Vinteröl 5,2% 330ml
 1 x Bock's Julsill 220g
 1 x Bock's Julsenap 100g
 1 x Björkens Leverpaté 240g
 1 x Björkens Rökst skinka 500g
 1 x Viola Backs Skärgårdslimpa

Julpaket 4 **39,90 €**
 1 x Bock's Vinteröl 5,2% 330ml
 1 x Bock's Julmust 330ml
 1 x Bock's Julkaffe 150g
 1 x Skärgårdens skatter
 Björnbärs-havtornssylt 200g
 1 x Kotitarhan Honung 450g
 1 x Lillkungs Biskviask 200g

Julpaket 8 **100 €**
 2 x Bock's Doppelbock 7,5% 330ml
 2 x Bock's Vinteröl 5,2% 330ml
 2 x Bock's Dunkel 4,9% 330ml
 2 x Bock's Guldbock 4,5% 330ml
 2 x Bock's Cider 4,6% 330ml
 1 x Bock's Glögg
 (Äppel-kanel) 4,6% 750ml
 1 x Bock's Julsill 220g
 1 x Bock's Julsenap 100g
 1 x Bock's Julkaffe 150g
 1 x Björkens Rökst skinka 500g
 1 x Jukkolan Pepparost 100g
 1 x Kotitarhan Honung 450g
 1 x Skärgårdens skatter
 Björnbärs-havtornssylt 200g
 1 x Kodial Picklad rödlök 200g
 1 x Östmans Gård Gårdsnölk 1L
 1 x Vasa Äkta Tvål (tjära) 300ml

Julpaket 5 **42 €**
 2 x Bock's Julmust 330ml
 1 x Bock's Julkaffe 150g
 1 x Granholms Fudge Mint Choklad 150 g
 1 x Aamuisa smaksatt honung (blåbär) 170 g
 1 x Vasa Äkta Tvål Duschtvål (havtorn) 250 ml
 2 x Friella Bivax ljus

Julpaket 6 **39,90€**
 1 x Bock's Dunkel 4,9% 330ml
 1 x Bock's Vinteröl 5,2% 330ml
 1 x Bock's Julmust 330ml
 1 x Kyrö Destillery Kolasås 300g
 1 x Vasa Äkta Tvål Handtvål (havtorn) 300 ml
 1 x Viola Back Appelsinknäck

